

О. О. Галаченко

кандидат медичних наук, доцент
ПрАТ "ВНЗ"МАУП", м.Вінниця

РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ САНАТОРНО-КУРОРТНИХ ПОСЛУГ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

У статті визначено поняття санаторно-курортної послуги. Зазначено нормативно-правові акти, якими керуються заклади при наданні громадянам різного роду санаторно-курортних послуг. Визначено основні види курортів за напрямом оздоровлення в Україні (бальнеологічні, бальнеогрязеві, кліматичні) та розділено їх за регіональною приналежністю. Досліджено особливості, які пританні лише санаторно-курортним послугам. Розглянуто основну класифікацію санаторно-курортних послуг.

Ключові слова: санаторно-курортні послуги, курорти, регіони, регіональна політика.

Halachenko O. REGIONAL POLICY DEVELOPMENT SANITATION HEALTH SERVICES: THEORETICAL ASPECTS

The article defines the concept of sanatorium and resort service. The normative-legal acts, which are guided by institutions when providing citizens of different types of sanatorium and resort services are indicated. The main types of resorts in the direction of health improvement in Ukraine (balneological, balloon water, climatic) are determined and their regional accessory is divided. The peculiarities, which are adapted only by sanatorium and resort services are investigated. The basic classification of sanatorium and resort services is considered.

Key words: sanatorium and resort services, resorts, regions, regional policy.

Ринок санаторно-курортних послуг в регіонах України представлений широким різноманіттям послуг. Розвиток даної сфери послуг у першу чергу зумовлений сприятливими природно-кліматичними умовами, що позитивно позначається на розвитку рекреаційної галузі в регіонах з сезонною спрямованістю відпочинку і оздоровлення.

Питання розвитку санаторно-курортних послуг в Україні досліджували провідні науковці, а саме: Борулько Н., Вуйцик О., Ведмідь Н., Воробйов Ю., Гуменюк В., Давидова О., Зятковський І., Халіна І., Несторенко Т., Мігущенко Ю., Чоренька Н. та інші. Однак змінний характер тенденцій на ринку та впливу різноманітних чинників на його розвиток обумовлює необхідність додаткового вивчення даних послуг з позиції регіональних особливостей.

Метою статті є дослідження регіональної політики розвитку санаторно-курортних послуг в Україні.

Санаторно-курортна послуга – це комплексна послуга, яка визначається як рекреаційна з притаманним їй соціальним та культурним спрямуванням, яка забезпечує задоволення потреб індивіда щодо відпочинку та відновлення, а також характеризується високим ступенем персоналізації і вимагає безпосередньої наявності споживача у місці надання даної послуги.

Надання громадянам санаторно-курортних послуг в Україні регулюється низкою нормативно-правових актів, основними з яких є:

- Конституцію України (Стаття 42);
- Цивільний Кодекс України (Статті 901-907);
- Закон України «Про захист прав споживачів» (Статті 10, 12- 13, 17, 20);
- Постанови Кабінету Міністрів України (№313 від 16.05.1994, №1248 від 21.12.2005, №903 від

10.11.1995, №684 від 1.09.2003, №720 від 09.09.2005 та ін.);

- Закон України «Про курорти» від 5.10.2000 (зі змінами та доповненнями).

Українські курорти можна розділити на три види:

- бальнеологічні;
- бальнеогрязеві;
- кліматичні.

Регіонально бальнеологічні курорти розміщені у Вінницькій, Донецькій, Закарпатській, Київській, Львівській, Полтавській та Харківській областях. Бальнеогрязеві курорти знаходяться у Запорізькій, Івано-Франківській, Одеській та Херсонській областях, а кліматичні курорти функціонують у Івано-Франківській, Запорізькій, Київській, Миколаївській, Одеській та Херсонській областях. Географія розташування курортів в Україні вказує вседоступність закладів котрі надають санаторно-курортні послуги, а різновид курортів забезпечує споживачів отриманням повного спектру послуг.

Окрім поділу на види, санаторно-курортні послуги можна класифікувати наступним чином:

- ✓ залежно від способу надання послуг:
 - стаціонарні;
 - стаціонарно-амбулаторні;
 - амбулаторні.
- ✓ залежно від тривалості надання:
 - довгострокові (більше 30 днів);
 - середньострокові (від 12 до 30 днів);
 - короткострокові (до 12 днів).
- ✓ залежно від рівня спеціалізації:
 - спеціалізовані (спрямовані на лікування та профілактику конкретного захворювання);
 - неспеціалізовані (загальнооздоровчі).
- ✓ залежно від цільового сегменту:

- для дорослих;
- для дорослих з дітьми;
- для дітей.
- ✓ За періодом функціонування:
 - цілорічні;
 - сезонні.

Санаторні-курортні послуги котрі надаються в різних регіонах і за різним профілем мають чотири спільні характеристики:

- нематеріальний характер послуг;
- невід’ємність процесів виробництва та споживання по слуг;
- непостійність якості послуг;
- нездатність послуг до зберігання.

Санаторно-курортні послуги мають ряд особливостей, які притаманні лише їм:

1. Санаторно-курортні послуги можуть надаватися лише на певних територіях – курортах, які мають певні лікувальні фактори, що здатні позитивно позначитися на стані здоров’я людини.

2. Даний вид послуг у більшості випадків має лікувальні властивості, тому надається в залежності від стану здоров’я людини, чи хоча б при відсутності протипоказань до даного виду послуг;

3. Санаторно-курортні послуги можуть бути вироблені лише у певній геопросторовій системі.

Основними індикаторами, які формують попит на санаторно-курортні послуги у різних регіонах України є поінформованість споживачів, сезонність, цілющий ефект природних лікувальних факторів, ступінь облаштування курорту, зручність місцевої інфраструктури та транспортне сполучення із обласними центрами.

Вагоме значення при функціонуванні ринку санаторно-курортних послуг в регіонах має економічна складова, так як розвиток ринку санаторно-курортних послуг у регіонах залежить як від економічного становища окремо взятого регіону, так і держави загалом. Взаємопов’язаність ринку санаторно-курортних послуг із внутрішньою економічною ситуацією в регіоні характеризується і прямою економічною залежністю: покращення функціонування ринку санаторно-курортних послуг впливає на розвиток економіки і навпаки. Чорненька Н. В. вважає, що вплив ринку санаторно-курортних послуг на економіку держави має три основних ефекти [2]:

- прямиий ефект - доходи санаторно-курортних закладів, туристичних агентств, закладів харчування, історико-культурних об’єктів та інших підприємств туристичної індустрії, а також доходи магазинів від покупок, що їх здійснюють відпочиваючі;
- непрямиий ефект
 - доходи будівельних організацій, банків, постачальників харчів, комунальних служб, отриманих ними від реалізації продукції та послуг, що забезпечують комфортне перебування відпочиваючих у санаторно-курортних закладах;
 - індукований ефект - доходи інших місцевих резидентів у вигляді заробітної плати, дивідендів, орендної плати та інших видів платежів, отриманих ними від реалізації продукції та послуг усім

суб’єктам, котрі причетні до санаторно-курортної діяльності

Отже, ринок санаторно-курортних послуг в регіонах України представлений широким спектром закладів, які спеціалізуються на різноманітних послугах. А так як санаторно-курортні послуги мають прямий вплив на економіку регіонів, то і створюються додаткові передумови для їх розвитку та додаткового фінансування зі сторони держави та місцевої влади.

Список використаних джерел

1. Про курорти : Закон України від 05.10.2000 №2026-III. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2026-14>
2. Чорненька Н. В. Організація туристичної індустрії [Електронний ресурс] : Навчальний посібник / Н. В. Чорненька. – К.: Атіка, 2006.– 264 с. – Режим доступу : <http://tourism-book.com/pbooks/book-39/ua/chapter-1935/>
3. Влащенко Н.М. Соціально-економічний механізм розвитку санаторно-курортного комплексу регіону: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.05 / Влащенко Н.М.; Харківська нац. академія міського господарства. – Х., 2009. – 21 с.
4. Охріменко А.Г. Удосконалення територіальної організації рекреаційного комплексу Подільського регіону: автореф. дис... канд. екон. наук.: 08.10.01 / Охріменко А.Г.; НАН України, Рада по вивч. продукт. сил України. – К., 2001. – 18 с.
5. Федоров І.О. Оцінка ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств санаторно-курортного комплексу: автореф. дис... канд. екон. наук.: 08.04.01 / Федоров І.О. / Укр. акад. банк. справи. – Суми, 2002. – 19 с.
6. Забалдіна Ю.Б. Економічна діагностика та прогнозування розвитку регіонального ринку туристичних послуг: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.10.01 / Забалдіна Ю. Б.; Науково-дослідний економічний ін-т Міністерства економіки України. – К., 2006. – 20 с.
7. Колесник О.О. Оцінка стану санаторно-курортного комплексу та його впливу на розвиток туристичної індустрії України / Колесник О.О. // Вісник ЖДТУ. – 2008. - №3 (45). – С. 264-270.
8. Лебедева В.В. Стратегія розвитку підприємств санаторно-курортного комплексу: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.04 / Лебедева В.В.; Одеський держ. екон. університет. – Одеса, 2011. – 18 с.
9. Столяренко А.В. Тенденції розвитку ценообразовання в санаторно-курортном комплексі [Електронний ресурс] / А.В. Столяренко // Культура народів Причорномор’я. – 2013. – № 262. – С. 106-110.
10. Пегушина Г.О. Сучасний стан та тенденції розвитку ринку санаторно-курортних послуг АР Крим [Електронний ресурс] / Г.О. Пегушина, Н.В. Ушенко // Культура народів Причорномор’я. – 2013. – № 254. – С. 88-94.

References

1. Pro kurorty : Zakon Ukrainy vid 05.10.2000 #2026-III. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2026-14>
2. Chornen'ka N. V. (2006). Orhanizatsiya turystychnoyi industriyi [Organization of the tourism industry] K.: Atika, 264 p. Retrieved from <http://tourism-book.com/pbooks/book-39/ua/chapter-1935/>
3. Vlashhenko N. M. (2009). Social'no-jekonomychnyj mehanizm rozvtku sanatorn-kurortnogo kompleksu regionu [Socio-economic mechanism of spa complex region].: avtoref. dis... kand. jekon. nauk: 08.00.05. Harkivs'ka nac. akademija mis'kogo gospodarstva. H., 21 p.
4. Ohrimenko A. G. (2001). Udoskonalennja terytorial'noji organizaciji rekreacijnogo kompleksu Podil'skogo regionu [Improving territorial organization of recreational complex Podolsk region].: avtoref. dis... kand. jekon. nauk: 08.10.01. NAN Ukrainy, Rada po vyvch. produkt. sil Ukrainy. K., 18 p.
5. Federov I. O. (2002). Ocinka efektyvnosti finansovogospodars'koji dijal'nosti pidprijemstv sanatornokurortnogo kompleksu [Evaluating the effectiveness of financial and economic activity of sanatorium-resort complex].: avtoref. dis... kand. jekon. nauk: 08.04.01 / Federov I.O. / Ukr akad. bank. spravy. - Sumy, 2002. -19 s.
6. Zababdyna Ju. B. (2006). Ekonomichna diagnostyka ta prognozuvannja rozvytku regional'nogo rynku turystychnyh poslug [Economic diagnosis and prediction of regional travel market].: avtoref. dis... kand. jekon. nauk: 08.10.0ю Naukovo doslidnyj ekonomichnyj instytut Ministerstva ekonomiky Ukrainy. K., 20 p.
7. Kolesnik O. O. (2008). Ocinka stanu sanatorno kurortnogo kompleksu ta jogo vplyvu na rozvytok turystychnoji industriji Ukrainy [Assessment of the spa complex and its impact on the tourism industry of Ukraine]. Visnyk DDTU - Bulletin ZSTU, Vol. 3 (45), pp. 264-270.
8. Lebedeva V. V. (2011). Strategija rozvytku pidprijemstv sanatorno-kurortnogo kompleksu [Development strategy spa complex].: avtoref. dis... kand. jekon. nauk: 08.00.04. Odes'kyj derzh. jekon. unyversitet. Odesa, 18 p.
9. Stoljarenko A. V. (2013). Tendencii razvitija cenoobrazovanija v sanatorno-kurortnom komplekse [rends in development pricing spa complex]. Kul'tura narodov Prichernomor'ja - Culture of Black Sea, Vol. 262, pp. 106-110.
10. Pegushina G. O., Ushenko N. V. (2013). Suchasnyj stan ta tendenciji rozvytku rynku sanatorno-kurortnyh poslug AR Krym [Current status and development trends of sanatorium-resort Crimea]. Kul'tura narodov Prichernomor'ja - ulture of Black Sea, Vol. 254, pp. 88-94.